

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Evy Sakálovej a sudcov JUDr. Ľubora Šeba a JUDr. Petra Priehodu v právnej veci žalobcu **S. – T. a.s.**, R., zastúpeného Advokátskou kanceláriou G., k.s. so sídlom B., proti žalovaným **1/ J. S.**, nar. X., bývajúcemu v N., **2/ E. S.**, nar. X., bývajúcej v N., **3/ J. S.**, nar. X., bývajúcemu v N. a **4/ E. S.**, nar. X., bývajúcej v N., **o určenie neúčinnosti právneho úkonu a iné**, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp.zn. 18 C 198/2001, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 24. októbra 2007 sp.zn. 17 Co 196/07 rozhodol

t a k t o :

Dovolanie **z a m i e t a**.

Žalovaným 1/ až 4/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom z 2. júna 2004 č.k. 18 C 198/01-277 určil, že darovacia zmluva uzavretá 6. novembra 2000 medzi žalovanými 3/ a 4/ ako darujúcimi a žalovaným 1/ a 2/ ako obdarovanými, podľa ktorej predmetom darovania boli nehnuteľnosti nachádzajúce sa v kat.úz. R., okres B., obec B. zapísané v kat.úz. na LV č. X. Okresného úradu v B., odbor katastrálny, ako parc.č. KN X. – zastavaná plocha o výmere X. m², parc.č. KN X. – záhrada o výmere X. m², stavba – rodinný dom, súpisné číslo X., postavená na parc.č. KN X., na základe ktorej bol dňa 19. januára 2001 Okresným úradom v B., odbor katastrálny, povolený vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností pod č. V., je voči

žalobcovi právne neúčinná. Ďalej rozhodol o povinnosti žalovaných 1/, 2/ strpieť vykonanie exekúcie podľa § 166 Exekučného poriadku alebo výkon rozhodnutia podľa § 338 O.s.p. o vymoženie peňažných nárokov, vyplývajúcich z právoplatného a vykonateľného platobného rozkazu Okresného súdu Banská Bystrica sp.zn. 1 Rob 2346/2000 z 31. januára 2001, predajom spoluvlastníckych podielov, u každého vo výške 1/2 k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa katastrálnom území R., okres B., obec B. zapísaných v katastri nehnuteľností na LV č. X. Okresného úradu v B., odbor katastrálny ako parc.č. KN X. – zastavaná plocha o výmere X. m², parc.č. KN X. – záhrada o výmere X. m², stavba – rodinný dom, súpisné číslo X., umiestnená na parc.č. KN X., alebo strpieť vykonanie exekúcie podľa § 134 a nasl. Exekučného poriadku, alebo výkon rozhodnutia podľa § 335 a nasl. O.s.p. predajom týchto nehnuteľností a súčasne určil, že táto darovacia zmluva v časti, ktorou bolo zriadené vecné bremeno zodpovedajúce právu doživotného bývania a užívania nehnuteľností, nachádzajúcich sa v kat.úz. R., okres B., obec B., zapísaných v katastri nehnuteľností na LV č. X. Okresného úradu v B., odbor katastrálny ako parc.č. KN X. – zastavané plochy o výmere X. m², parc.č. KN X. – záhrada o výmere X. m², stavba – rodinný dom súpisné číslo X., umiestnená na parc.č. KN X. a to v prospech žalovaných 3/ a 4/, ktorého vklad do katastra nehnuteľností bol povolený rozhodnutím Okresného úradu v B. pod č. V. z 19. januára 2001, je neplatná a vecné bremeno, ktorému zodpovedá právo doživotného bývania a užívania týchto nehnuteľností, ktoré boli zriadené v prospech žalovaných 3/ a 4/ neexistuje a zároveň rozhodol o povinnosti žalovaných 1/ až 4/ spoločne a nerozdielne nahradiť žalobcovi trovy konania 9 500 Sk a trovy právneho zastúpenia vo výške 112 500 Sk, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Na základe odvolania žalovaných 1/ až 4/ odvolací súd rozsudkom zo 16. marca 2005 sp.zn. 16 Co 386/04 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa a určil, že darovacia zmluva uzavretá 6. novembra 2000 medzi žalovanými 3/ a 4/ ako darujúcimi a žalovanými 1/ a 2/ ako obdarovanými, podľa ktorej predmetom darovania boli označené nehnuteľnosti, je voči žalobcovi právne neúčinná v rozsahu 1/2 podielu žalovaného 3/. V ostatných častiach odvolací súd rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalobu vo zvyšku zamietol a o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu.

Na základe podaného dovolania žalobcom proti rozsudku odvolacieho súdu v zmeňujúcom zamietajúcom výroku Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom z 28. júna 2007 sp.zn. 4 Cdo 144/2005 rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo

16. marca 2005 sp.zn. 16 Co 386/04 v napadnutom zmeňujúcom výroku a v súvisiacom výroku o trovách konania zrušil a v rozsahu zrušenia mu vec vrátil na ďalšie konanie, keď dospel k záveru, že konanie pred odvolacím súdom je postihnuté vadou uvedenou v § 237 písm.f/ O.s.p.

Krajský súd v Banskej Bystrici po zrušení a vrátení veci dovolacím súdom na ďalšie konanie vec opätovne prejednal a rozsudkom z 24. októbra 2007 sp.zn. 17 Co 196/07 rozsudok okresného súdu vo výrokoch, ktorými určil, že darovacia zmluva uzavretá 6. novembra 2001 medzi žalovanými 1/ až 4/ v časti, ktorou bolo zriadené vecné bremeno zodpovedajúce právu doživotného bývania a užívania nehnuteľností, nachádzajúcich sa v kat.úz. R., okres B., obec B., zapísaných v katastri nehnuteľností na LV č. X. Okresného úradu v B., odbor katastrálny, ako parc.č. KN X. – zastavané plochy o výmere X. m², parc.č. KN X. – záhrady o výmere X. m² a stavba – rodinný dom, súpisné číslo X., umiestnená na parc.č. KN X., a to v prospech žalovaných 3/, 4/, ktorého vklad do katastra nehnuteľností bol povolený rozhodnutím Okresného úradu v B., odbor katastrálny pod č. V. z 19. januára 2001 je neplatná, že vecné bremeno, ktorému zodpovedá právo doživotného bývania a užívania k týmto nehnuteľnostiam, ktoré bolo zriadené v prospech J. S., r.č. X. a E. S., r.č. X., obidvaja bytom N., B. neexistuje, zmenil tak, že žalobu v celom rozsahu zamietol. Žalovaným 1/ až 4/ náhradu trov konania nepriznal. Takto rozhodol, keď dospel k záveru, že v konaní nebolo preukázané, že by tá časť zmluvy, uzavretej medzi žalovanými, ktorou bolo zriadené vecné bremeno zodpovedajúce právu doživotného bývania a užívania nehnuteľností, bola v rozpore s dobrými mravmi. Mal za to, že darovaním nehnuteľností, aj keď ide o rodinný dom medzi rodičmi ako darcami a deťmi ako obdarovanými, nie je v našich podmienkach nezvyklosťou. Keďže aj v prejednávanej veci predmetom daru boli nehnuteľnosti veľkej hodnoty, obdarované deti prejavili svojim rodičom ako darcom vďaku za dar aj tým, že im zriadili vecné bremeno práva doživotného bývania a užívania týchto nehnuteľností. Obdarovaní, teda žalovaní 1/ a 2/ v čase darovania neboli v dlžnícko-veriteľskom vzťahu so žalobcom, takže ich dispozícia s darovanými nehnuteľnosťami nebola ničím obmedzená. Podľa názoru odvolacieho súdu zriadením vecného bremena zodpovedajúceho právu doživotného bývania a užívania týchto nehnuteľností rodičmi nebolo v rozpore s dobrými mravmi. Žalovaným 1/ až 4/, ktorí boli v konaní úspešní náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, pretože sa tejto výslovne vzdali.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, ktorý namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom. Poukázal na to, že predmetná darovacia zmluva a zmluva o zriadení vecného bremena, boli uzavreté za účelom znemožnenia veriteľovi domáhať sa uspokojenia svojej pohľadávky predajom spoluvlastníckeho podielu žalovaného 3/ na dotknutých nehnuteľnostiach, čo nesporne je v rozpore s dobrými mravmi. Skutočnosť, že žalovaní 1/ a 2/ nie sú so žalobcom v žiadnom záväzkovom vzťahu na tejto právnej kvalifikácii nič nemení. Žalovaný 3/ bol totiž účastníkom predmetných zmlúv (darovacej a o zriadení vecného bremena), pričom v tom čase už bol dlžníkom žalobcu. Tým je jednoznačne preukázaný právny vzťah žalovaného 3/ k žalobcovi a tým aj existencia naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti právneho úkonu (zmluvy o zriadení vecného bremena) a určení, že právny vzťah (vecné bremeno) nie je daný. Zmluva o zriadení vecného bremena je dvojstranným právnym úkonom, na neplatnosť takejto zmluvy ako právneho úkonu postačuje, ak bol tento právny úkon ako nástroj protiprávneho konania zneužitý ktorýkoľvek z jeho účastníkov. V danom prípade teda postačovalo konanie v rozpore s dobrými mravmi na strane žalovaného 3/. Súd však napriek tomu v rozpore s dikciou ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka vychádzal z potreby preukázať nedobromyseľnosť aj na strane žalovaných 1/ a 2/. Dovolateľ tiež namietal, že konanie je postihnuté vadou, ktorá mala vzhľadom na obsah odôvodnenia napadnutého rozsudku za následok nesprávne rozhodnutie veci. V tejto súvislosti poukázal na to, že predsedníčka senátu systematicky viedla výpoveď žalovaného 3/, čím bola narušená rovnosť účastníkov konania. Mal za to, že súd nesmie pomáhať účastníkovi uplatňovať jeho hmotné práva a to ani v prípade, že by bol presvedčený o existencii týchto práv. Súd môže svoj názor na vec vyjadriť jedine rozhodnutím vo veci samej. Žalobca žiadal, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), preskúmal dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky predovšetkým z úradnej povinnosti skúmal existenciu väd konania taxatívne vymenovaných v ustanovení § 237 O.s.p. a iných väd, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Z obsahu spisu žiadne takéto vady

nevyplývajú. Zo zápisnice o pojednávaní pred odvolacím súdom z 24. októbra 2007 nevyplýva narušenosť rovnosti účastníkov konania poskytovaním procesnej pomoci žalovanému 3/ zo strany súdu na úkor žalobcu. Prítomný právny zástupca žalobcu na označenom pojednávaní takéto skutočnosti ani nenamietal. Následne sa zaoberal dovolací súd správnosťou napadnutého rozsudku z hľadiska uplatneného dovolacieho dôvodu, t.j. či rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Nesprávnym právny posúdením veci treba rozumieť nesprávnu aplikáciu hmotného práva alebo jeho nesprávny výklad, ktorý má za následok nesprávne rozhodnutie.

Podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza, alebo sa prieči dobrým mravom.

V zmysle § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka nesmie byť výkon práv a povinností, vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov v rozpore s dobrými mravmi.

Podstatným obsahom vecného bremena je zaťaženie vlastníka nehnuteľnosti, obmedzenie v jeho výkone vlastníckeho práva (§ 151n Občianskeho zákonníka).

V danej veci žalovaní 1/, 2/ ako vlastníci predmetnej nehnuteľnosti obmedzili výkon svojho vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam zriadením vecného bremena v prospech žalovaného 3/ (aj žalovanej 4/), zodpovedajúcemu právu doživotného bývania a užívania predmetných nehnuteľností.

Samotným dôvodom neplatnosti právneho úkonu je jeho rozpor s dobrými mravmi. Za úkon v rozpore s dobrými mravmi treba považovať úkon, ktorý je všeobecne neakceptovateľný z hľadiska v spoločnosti prevládajúcich mravných zásad a princípov vzájomných vzťahov medzi ľuďmi. Aby právny úkon bol podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatný, musí ísť o určitý kvalifikovaný rozpor s dobrými mravmi. Dovolací súd v súlade so závermi odvolacieho súdu má za to, že za takýto úkon nemožno považovať úkon vlastníkov nehnuteľností, smerujúci k obmedzeniu ich vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam, teda využitia dispozitívneho práva vlastníkov s nehnuteľnosťami nakladať spôsobom uvedeným v § 151n a nasl. Občianskeho zákonníka.

Vychádzajúc z vedeného dospel dovolací súd k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu je vecne správny. Dovoláním vytykané nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p.) nie je dôvodné a keďže neboli zistené ani ďalšie dôvody uvedené v § 241 ods. 2 písm.b/ O.s.p., ktoré by mali za následok nesprávnosť rozhodnutia odvolacieho súdu a ani vady konania uvedené v § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zamietol.

V dovolacom konaní úspešným žalovaným 1/ až 4/ vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania, proti žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd im však náhradu trov konania nepriznal z dôvodu, že v dovolacom konaní im žiadne trovy nevznikli.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. marca 2008

JUDr. Eva Sakálová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :